

המוסד לביטוח לאומי – מינהל ביטוח וגבייה
אגף הגבייה

פרטי החוזר:

תאריך: 04 יוני 2020, י"ב סיון תש"ף. עדכון חוזר מתאריך 22/5/2016

חוזר מס': מעסיקים 1461, ביטוח 1438

נושא: דמי ביטוח

שם החוזר: התיישנות תשלום חוב דמי ביטוח והחזר יתרת זכות בתוך שבע שנים

תכני החוזר:

- 1..... מטרת החוזר
- 1..... תרשים (סעיף 363א לחוק הביטוח הלאומי)
- 2..... תקופת התיישנות דמי ביטוח.
- 2..... תנאי התיישנות חוב דמי ביטוח
- 3..... מועד התחלת תקופת התיישנות חוב דמי ביטוח
- 3..... מועד התחלת תקופת התיישנות החזר דמי ביטוח.
- 3..... התיישנות חוב דמי ביטוח - דוגמאות
- 4..... התיישנות החזר דמי ביטוח - דוגמאות
- 4..... סעיף 363א לחוק הביטוח הלאומי.
- 5..... רשימת תפוצה

מטרת החוזר

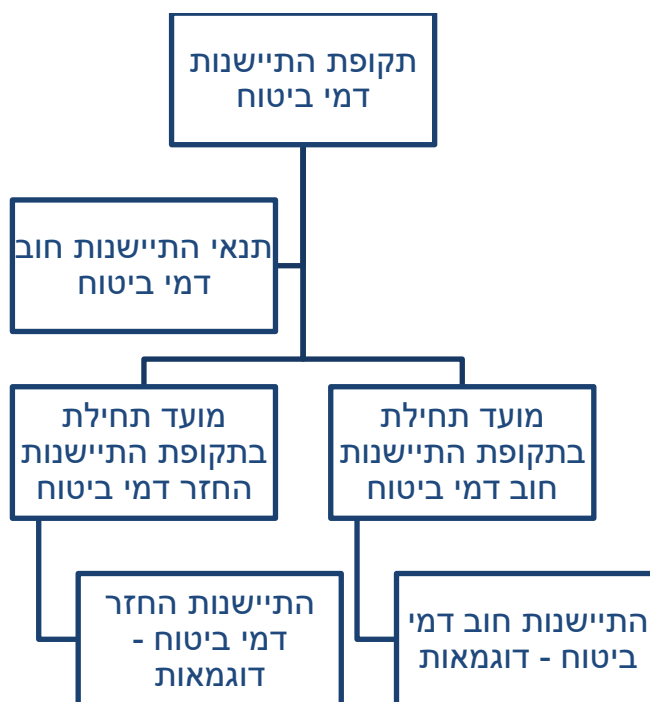
הסבר הוראת החוק והשפעת שינוי החקיקה על חיוב דמי ביטוח והחזר גביית יתר וכן מהו המועד החוקי הקובע את תאריך תחילת תקופת ההתיישנות.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

תרשים (סעיף 363א לחוק הביטוח הלאומי)

המוסד לביטוח לאומי – מינהל ביטוח וגבייה
אגף הגבייה

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

תקופת התיישנות דמי ביטוח

תיקון מס' 159 לחוק הביטוח הלאומי, החיל כללים חדשים בסעיף 363א בדבר הגבלת התקופה ל-7 שנים, שבה יכול המוסד לביטוח לאומי (להלן – המוסד) לדרוש חוב דמי ביטוח.

על פי תקנה 6 לתקנות הביטוח הלאומי (תשלום וניכוי דמי ביטוח משכר מבוטח העובד אצל מעבידים שונים) בקשות להחזר דמי ביטוח שנוכו ביתר, יוחזרו ע"י המוסד ובלבד שהדין וחשבון הוגש למוסד בתוך 7 שנים מסוף שנת המס שבה נוכו דמי הביטוח ביתר. בחוזר זה יפורטו הכללים החלים לעניין התיישנות חוב בדמי ביטוח וכן התיישנות החזר דמי ביטוח.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

תנאי התיישנות חוב דמי ביטוח

הכלל שנקבע בחוק להתיישנות דמי ביטוח כולל שני תנאים:

- משלוח דרישה לתשלום חוב בתוך 7 שנים מהמועד החוקי לתשלום חוב בדמי ביטוח.
 - ביצוע הליכי גבייה אקטיביים במסגרת תקופה זו או קיזוז.
- רק בהתקיים שני התנאים **המצטברים** האמורים, המוסד יהיה רשאי לגבות חוב בדמי ביטוח לתקופה שמעל ל-7 שנים.

המוסד לביטוח לאומי – מינהל ביטוח וגבייה אגף הגבייה

כאשר לא מתקיים אפילו אחד מ-2 התנאים האמורים, המוסד אינו רשאי לגבות את דמי הביטוח וכל תוספת קנסות, פיגורים וכיוצא בזה ואי התשלום לא יפגע בזכויות על פי החוק.

יובהר כי אין בתיקון האמור הגדרה לדרישה לתשלום חוב, כך שכל פנייה של המוסד בה נדרש החוב, תיחשב ככזו.

על פי פסיקת בית הדין הארצי לעבודה אין חובה לשלוח דרישת חוב בדואר רשום דווקא וכל עוד היא נשלחה לפי פרטי מען תקינים (כתובת שמעודכנת ממשד הפנים או שנמסרה למוסד) קיימת חזקה עובדתית כי הדואר הגיע למענו תוך פרק זמן סביר. משמעות החזקה הניתנת לסתירה היא שככלל, רואים בדבר הדואר שנשלח אל החייב בתשלום דמי ביטוח כאילו נמסרה לו גם אם דבר הדואר חזר כי לא נדרש, אך עם זאת, יש למי שחייב בתשלום דמי ביטוח אפשרות להוכיח כי היתה סיבה אובייקטיבית שמנעה ממנו לקבל את הדואר כגון תקלה בחלוקת הדואר באזור מגוריו/מקום עסקו שאז יבחן המוסד ויכול ויחליט כי יש לקבוע כי לא נמסרה לו ההודעה.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

מועד התחלת תקופת התיישנות חוב דמי ביטוח

על פי סעיף 342 לחוק, מעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעד עובדו, כשמועד התשלום לגבי עובד נקבע בסעיף 353 לחוק והוא היום ה-15 בחודש שלאחר תקופת התשלום.

הכלל שנקבע בחוק הוא כי מועד תחילת תקופת התיישנות בחוב בדמי ביטוח הוא מהיום שנודע לביטוח לאומי על החוב. במקרה שהמוסד לביטוח לאומי ידע על חוב בדמי ביטוח, ובמשך 7 שנים לא פעל לתשלום החוב, כלומר: לא נשלחו הודעות חוב, ולא בוצעו פעולות אכיפה או קיזוז. חלה התיישנות על החוב ויש לבטלו ולראותו כאילו הוא שולם לעניין זכויות לגמלה כאמור. כמו כן, במקרה בו למוסד נודע על חוב ישן שמעבר ל-7 שנים, יספרו שנות התיישנות מיום בו נודע על דבר החוב, כך שבמקרים מסוג זה תקופת התיישנות יכולה להיות ארוכה מ-7 שנים. כגון: חובות שהתקבל לגביהם מידע מרשות המיסים. החוק נכנס לתוקף ביום 1.1.2015.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

מועד התחלת תקופת התיישנות החזר דמי ביטוח

מועד התחלת תקופת התיישנות להחזר דמי ביטוח הוא ביום שבו נולדה עילת התובענה. כלומר: מהיום בו הוגשה התביעה להחזר דמי ביטוח.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

התיישנות חוב דמי ביטוח - דוגמאות

המוסד לביטוח לאומי – מינהל ביטוח וגבייה
אגף הגבייה

- חוב בתיק לא פעיל ולא נשלחו כלל הודעות חוב מפאת חוסר כתובת למשלוח דואר (ללא קשר לדואר חוזר)- תחול התיישנות לחוב לתקופה שמעל 7 שנים.
- לעומת זאת, הודעות שנשלחו אך חזרו ובתנאי שהכתובת היתה תקינה (כתובת המעודכנת במשרד הפנים/ כתובת שעודכנה ע"י המעסיק/ או כתובת שאליה נשלחו בעבר דברי דואר שהתקבלו על ידי המעסיק), אם בוצעו הליכי גבייה אקטיביים- החוב לא יתיישן.
- יצוין כי לתיק בעל כתובת מבוטלת כתוצאה משתי הודעות חוזרות נשלחת בכל מקרה הודעה פעם בשנה לכתובת המבוטלת.
- חיוב במשק בית שטרם שולם - תחול התיישנות חוב לתקופה של מעל ל-7 שנים שבהן המעסיק לא קיבל הודעות חוב (שאינו קשור לתקנה 8א).

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

התיישנות החזר דמי ביטוח - דוגמאות

- **ניכוי ותשלום דמי ביטוח כעובד רגיל למי שמקבל ק. זקנה/ נכות:**
7 שנות החזר יספרו מיום הגשת בקשת החזר.
- **ביטול תושבות רטרו:**
יש למנות את 7 השנים מיום הגשת בקשת החזר. בעד התקופה שעבורה היה המבוטח רשום בקופת-חולים- אין להחזיר דמי ביטוח בריאות, אלא יש להחזיר דמי ביטוח לאומי בלבד לתקופה של 7 שנים.
- **החזר מ-2 מעסיקים:**
על פי תקנה 6 לתקנות הביטוח הלאומי (תשלום וניכוי דמי ביטוח משכר מבוטח העובד אצל מעבידים שונים):
7 שנים מהיום שיכל להגיש בקשת החזר לראשונה, כלומר 7 שנות מס + שנה נוכחית (היות ולא ניתן להגיש לשנה נוכחית, ההתיישנות נספרת, מהשנה הקודמת לשנה הנוכחית).
- **גם במקרים הבאים 7 שנות החזר יספרו מיום הגשת בקשת החזר 7 שנות מס + שנה נוכחית:**
עובד/ פנסיונר נכה, אישה נשואה המקבלת פנסיה, מקבל פנסיה בגיל המותנה, ידועה בציבור המקבלת פנסיה מוקדמת, עובד המקבל קצבת זקנה, תושב חוץ שדווח כישראלי, תושב באיזור.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

סעיף 363א לחוק הביטוח הלאומי

המוסד לביטוח לאומי – מינהל ביטוח וגבייה
אגף הגבייה

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 159), התשע"ד–2014*

1. חוסמת סעיף 363 א. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 363 יבוא:

י"דרישה לתשלום חוב דמי ביטוח בתוך שבע שנים (א) 363 א. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 363 יבוא:

י"דרישה לתשלום חוב דמי ביטוח בתוך שבע שנים

לתשלום דמי ביטוח כהגדרתם בסעיף 364(ב), ישלח המוסד לחייב בתשלומם דרישה לתשלום חוב באמצעות הדואר; לא נשלחה דרישה לתשלום החוב בתקופה באמור, ואם נשלחה – לא

ננקטו הליכי גבייה לפי פקודת המסים (גבייה)² או לא בוצע קיוון בתוך שבע שנים ממועד הדרישה, לא ייגבו דמי הביטוח וכל חוב הנצמח מהם מהחייב בתשלום, לרבות בדרך של קיוון, ואיתשלום לא יפגע בזכויות לקעבה או לגמלה, על אף הוראות כל דין אחר.

(ב) חלה חובת דיווח לפי סעיף 355 או חובת רישום לפי סעיף 379 שלא קוימה במועדה לגבי התקופה שבעדה נדרשים דמי הביטוח, למעט בנסיבות כאמור בסעיף 380(ב), תתחיל התקופה האמורה בסעיף קטן (א) –

(1) ממועד שבו קוימה החובה או ממועד קבלת מידע לעניין החבות בדמי הביטוח לפי סעיף 384, לפי המוקדם;

* התקבל בכנסת ביום א' באב התשע"ד (28 ביולי 2014), חצת החוק ודברי הסבר מורסמו בחצנת חוק חכנסת – 537, סוים י' באדר א' התשע"ד (10 במרואי 2014), עמ' 54.
¹ סוים התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ד, עמ' 402.
² חוקי איי, ס"ד ב', עמ' 1374, 1375 (א) 1399.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: פקידי ביטוח וגבייה.

[לחזרה לתוכן העניינים](#)